

ANUARI D'EMPREDORIA, ECONOMIA I INNOVACIÓ SOCIAL 2025

CENTRE D'ESTUDIS I DE RECERCA EN EMPREDORIA I INNOVACIÓ SOCIAL (CREIS)

UAB

Universitat Autònoma de Barcelona

Ajuntament de
Mollet del Vallès

MONTORNÈS DEL VALLÈS
AJUNTAMENT

Ajuntament de
Cerdanyola del Vallès

Cerdanyola
Ciutat del
coneixement

El Vallès Oriental
Consell Comarcal

**Diputació
Barcelona**

Àrea de Desenvolupament
Econòmic, Turisme i Comerç

Presentació

L'ANUARI D'EMPREDORIA, ECONOMIA I INNOVACIÓ SOCIAL sorgeix de l'esforç conjunt de la **Universitat Autònoma de Barcelona**, l'**Ajuntament de Mollet del Vallès**, l'**Ajuntament de Cerdanyola del Vallès**, l'**Ajuntament de Montornès del Vallès**, el **Consell Comarcal del Vallès Occidental**, el **Consell Comarcal del Vallès Oriental**, i la **Diputació de Barcelona**.

Aquestes entitats comparteixen l'objectiu de dur a terme activitats de foment i promoció de l'emprenedoria i la innovació per tal d'estimular la creació d'activitat econòmica i social, millorar la formació i la inserció sociolaboral de l'alumnat i la ciutadania, i també impulsar la recerca aplicada i un disseny eficaç de polítiques públiques, i contribuir així a la millora del benestar comú.

El fet de compartir objectius i interessos en els camps formatiu, científic, cultural, tecnològic, de transferència de coneixements i d'aplicació pràctica d'iniciatives emprenedores i d'impuls socioeconòmic ha conduït a la creació de la **Càtedra d'Emprenedoria i Innovació Social**, en el marc de la qual sorgeix aquest anuari que arriba enguany a la seva **cinquena edició**.

L'ANUARI D'EMPREDORIA, ECONOMIA I INNOVACIÓ SOCIAL és singular perquè ni té una estructura tradicional des d'un punt de vista acadèmic, ni és tampoc un informe divulgatiu o un mer recull d'estadístiques i indicadors. Vol ser una obra el més informativa i rellevant possible que tracti els diferents **temes d'interès social des d'un doble vessant**. Primer, des d'un punt de vista proper, **vinculat al territori** i amb voluntat d'influir en la definició de les polítiques públiques. I segon, proporcionant la **mirada àmplia i rigorosa** amb què els experts, acadèmics i no acadèmics, poden analitzar aquests problemes, ajudar a comprendre'n l'origen i indicar com cal gestionar-los i resoldre'ls de la millor manera possible.

La cinquena edició de L'ANUARI D'EMPREDORIA, ECONOMIA I INNOVACIÓ SOCIAL està enfocada principalment a tractar **l'economia de les cures**. L'obra posa en relleu iniciatives liderades per dones que han sabut integrar la dimensió de les cures en projectes col·lectius i models d'organització horitzontals. Aquest enfocament no només visibilitza el treball invisible que tradicionalment han assumit les dones, sinó que també redefineix les regles del joc econòmic, **situant al centre les persones i les seves necessitats**.

A través de **metodologies i mirades interdisciplinàries**, l'anuari mostra com aquestes experiències obren camí cap a una economia transformadora. Es tracta d'un recorregut coral que connecta **l'activisme social amb la innovació** i que aposta per construir sistemes econòmics més justos, resilents i arrelats als territoris.

L'anyari ofereix **anàlisis multidisciplinàries**, en què participen professionals expertes vinculades a institucions públiques i acadèmiques, i líders de cooperatives que conviden a reflexionar sobre el potencial transformador d'integrar la perspectiva social i de gènere en la innovació social i econòmica.

El primer capítol de l'anyari, «L'economia social i les cures: una aproximació als sectors sanitari, sociosanitari i residencial al Vallès», presenta la segona fase d'un projecte de recerca aplicada iniciat el 2024, orientat a analitzar el paper dels agents de l'economia social en el sector de les cures al Vallès, amb especial atenció als serveis sanitaris, sociosanitaris i residencials destinats a persones amb discapacitat, dependència o malalties, així com a col·lectius en risc d'exclusió. A partir d'entrevistes en profunditat, el text, elaborat conjuntament pel Consell Comarcal del Vallès Occidental, el Consell Comarcal del Vallès Oriental i l'Ajuntament de Montornès del Vallès, explora les característiques de les entitats implicades i els seus models d'actuació, i posa l'èmfasi en la relació entre la dimensió comunitària, la iniciativa pública i l'acció social. El capítol visibilitza la centralitat de les cures en l'economia social i reivindica la necessitat de reconèixer i sostenir aquestes pràctiques, sovint protagonitzades per dones, com a pilar fonamental per a la justícia social i el benestar col·lectiu. Aquesta anàlisi contribueix a repensar el model d'atenció des d'una perspectiva transformadora i feminista.

El capítol 2, escrit per Elena Bernet i Lorena Torró, de la Confederació de Cooperatives de Catalunya, analitza el paper del cooperativisme en la construcció d'una economia de les cures a Catalunya. A partir del Pacte per una Economia per la Vida, impulsat arran de la crisi de la covid-19, el text «Cap a una economia centrada en la vida: aportacions des del cooperativisme» examina experiències concretes de cooperatives que han incorporat els valors de les cures tant en la seva activitat externa com en l'organització interna. A més, s'hi plantegen els reptes normatius i polítics per al reconeixement i sosteniment d'aquest model transformador, tot destacant el potencial de les cooperatives d'iniciativa social com a agents clau en la provisió de serveis de cura no mercantilitzats, democràtics i arrelats al territori.

El capítol 3 examina el projecte «Cerdanyola Ciutat del Coneixement» com a exemple de laboratori d'innovació local, impulsat des d'una visió transformadora de l'economia. L'anàlisi de l'Ajuntament de Cerdanyola del Vallès posa el focus en els processos col·laboratius entre administració pública, universitat, ciutadania i agents socials per promoure una economia arrelada al territori i orientada al bé comú. El projecte parteix de la voluntat de generar un ecosistema local d'innovació social, sostenible i inclusiu que connecti la recerca i la generació de coneixement amb les necessitats i potencialitats de la comunitat local. El capítol, sota el títol «Laboratoris d'innovació local, Cerdanyola Ciutat del Coneixement: Living Labs i cocreació urbana per a la innovació territorialitzada», identifica els aprenentatges obtinguts, les tensions existents i les oportunitats per avançar cap a un nou model de desenvolupament local, basat en la participació i en la redefinició del paper de les institucions públiques. Aquesta experiència concreta s'inscriu en el debat més ampli sobre com construir ciutats i territoris més justos, resilients i centrats en les persones.

El capítol 4, «El nom de les cooperatives», escrit per Jordi Garcia Jané, proposa una mirada suggeridora i poc habitual sobre el món cooperatiu: la importància del nom. L'autor, membre de L'Apòstrof, defensa que posar nom a una cooperativa no és un simple tràmit administratiu, sinó un acte simbòlic i estratègic que condensa valors, intencions i formes de fer. A través de diversos exemples reals i una reflexió crítica, el text mostra com el nom pot reforçar la cohesió interna, projectar una identitat clara cap enfora i obrir camins per a noves pràctiques transformadores. Lluny de ser un recurs estètic, el nom es revela com un instrument de construcció col·lectiva i de posicionament davant del món. Un capítol original i inspirador, que convida a pensar el cooperativisme des de les paraules que el funden.

El capítol 5, elaborat per Mireia Roca (UB) i Valentina González (URV), analitza com el treball de cures s'ha transformat en el marc d'un sistema de provisió públicoprivat, en el qual predomina la lògica mercantil i la gestió externalitzada. A partir d'una revisió crítica de polítiques públiques i del cas concret del servei d'atenció domiciliària a Barcelona, les autores evidencien com la desatenció de les condicions laborals impacta directament en la qualitat del servei i en la dignitat de les treballadores. El text, amb el títol «Del trabajo invisibilizado al reconocimiento social: una aproximación a los cuidados de larga duración en tiempos de crisis», reclama un canvi de mirada que transiti de l'obligació moral a una responsabilitat social compartida, reconeixent el valor estructural de les cures en la sostenibilitat de la vida.

El capítol 6, titulat «Corresponsabilitat vers les cures i dret al temps: experiències transformadores de gènere des de la política, l'empresa i l'economia social a Catalunya», escrit per Núria Vergés Bosch, de la Universitat de Barcelona, analitza les persistents desigualtats de gènere a Catalunya, especialment en l'àmbit laboral i en els treballs de la llar i les cures. L'autora parteix d'una mirada feminista i interdisciplinària —des de la sociologia, les ciències polítiques i l'economia feminista— per defensar la necessitat d'un canvi de model que posi la vida al centre i reparteixi les responsabilitats de les cures de manera col·lectiva i equitativa. A partir de la seva experiència a la Direcció General de Cures, Organització del Temps i Equitat en els Treballs del Departament d'Igualtat i Feminismes de la Generalitat de Catalunya, exposa resultats i bones pràctiques recents que ja s'estan aplicant en el marc català. El capítol identifica eines concretes i accions impulsades des de les polítiques públiques, des de les empreses i des de l'economia social i solidària per garantir el dret al temps i la corresponsabilitat vers les cures, com a base per avançar cap a una societat més justa, igualitària i sostenible.

La cinquena edició de l'anuari CREIS es tanca amb el text titulat «Capital social y bienestar en grupos de economía solidaria: el caso de mujeres afro en ASOM, norte del Cauca (Colombia)». Escrit per Juan José Sarmiento i Aglaya Batz-Liñero, de la Universidad del Rosario (Colòmbia), el capítol analitza la relació entre capital social i benestar a partir del cas de l'Asociación de Mujeres Afrodescendientes del Norte del Cauca (ASOM). Mitjançant una enquesta aplicada a més de cent dones participants, l'estudi examina com les xarxes de suport comunitari i la participació en cooperatives incideixen en el benestar físic i emocional. Els resultats evidencien una forta cohesió social i capacitat de resiliència, tot i les dificultats econòmiques, i plantegen reflexions sobre els límits i potencialitats de l'economia solidària en contextos vulnerables.